

Gäller för: Verksamhet Ortopedi

Giltig från: 2026-03-20

Innehållsansvar: Lisa Johansson, (lisst6), Överläkare

Giltig till: 2027-05-21

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Anna Nilsson, (annni155), Verksamhetschef

Generella ordinationer för läkemedel inom verksamhet Ortopedi

Förändringar sedan föregående version

2026-03-17. Version 8. Glucos Baxter 25mg/ml buffrad, infusionsvätska, 1000ml, tas bort då det är makulerat efter att det ej blivit upphandlat.

2025-04-01. Version 7. Tabl Primperan 10 mg är avregistrerat och därför ersatt med tabl Metoclopramide 10 mg. Kapsel Oxynorm 5 mg är efter upphandling ersatt med tabl Oxycodone G.L. Dosering dospulver Movicol, lagt till i kommentarsfältet att det skall ges med rikligt med vatten. Vid fekalom kan maxdos 8 dospåsar/dygn ges under max tre dygn. Startdos av tabl Desloratadin 5 mg ändrat från 1 styck till 1–2 styck, då 1 styck ibland är för lite.

Innehållsförteckning

Generella ordinationer för läkemedel inom verksamhet Ortopedi	1
Förändringar sedan föregående version	1
Innehållsförteckning	1
Bakgrund och syfte	2
Förutsättningar	2
Avgränsningar.....	2
Ansvar.....	2
Uppföljning, utvärdering och revision.....	2
Utförande	3
Tillfälligt illamående	3
Smärta.....	5
Sömnsvårigheter	6

Oro och ångest	7
Obstipation.....	7
Anal smärta och hemorrojdbesvär	8
Kateterisering av urinrör.....	8
Halsbränna	8
Slemlösande.....	9
Allergi, klåda och svamp	9
Tromboflebit vid infart	9
Diarré	9
Rökabstinens.....	10
Kramper vid epilepsi.....	10
Preoperativ svält	11
Allvarlig hypoglykemi.....	11
Obstruktivitet och slemhinneavsvällande	12
Kärlkramp	12
Arbetsgrupp.....	12

Bakgrund och syfte

Öka patientsäkerheten inom ortopedin gällande läkemedelshanteringen.

Förutsättningar

Avgränsningar

Rutinen gäller för samtliga sjuksköterskor på verksamhet Ortopedi på vårdavdelningar och ortopedimottagningar inom vuxenortopedin.

Ansvar

Läkemedelsansvarig läkare och vårdenhetschef är ansvariga för att rutinen är känd och följs.

Uppföljning, utvärdering och revision

Ansvar för utvärdering och revidering har läkemedelsansvarig tillsammans med verksamhetschef.

Utförande

Generell ordination innebär att sjuksköterska, efter egen bedömning, har möjlighet att ge ett läkemedel till en patient utan kontakt med läkare. (HSLF-FS 2017:37) Generell ordination fastställs av verksamhetschef. Ordination enligt generella direktiv ska ske med restriktivitet och bör omprövas regelbundet. Läkare skall ta ställning till eventuell fortsatt eller ändrad medicinerings. Given dos skall registreras med signum av sjuksköterska på patientens läkemedelslista. För fullständig information om olika preparat, se FASS.

Given dos skall registreras med signum av sjuksköterska i läkemedelslistan. Allmän kontraindikation är överkänslighet mot läkemedlet eller någon av de ingående komponenterna. Läkemedel med samma effekt eller likartade ingående substanser får inte ges samtidigt utan speciell läkarordination. Beakta behov av dosreduktion vid hög ålder och/eller nedsatt allmäntillstånd. Läkemedel enligt generella direktiv finns förutom på denna lista i läkemedelsmodulen i Melior.

Tillfälligt illamående

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationssätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Postafen 25 mg	1 styck	1	1 styck	Peroralt	Nedsatt leverfunktion, se FASS.
Tablett Metoclopramide 10 mg	1 styck	3	3 styck. 2 styck över 65 år.	Peroralt	Vid nedsatt lever och njurfunktion bör dosreduktion övervägas. Max 2 styck per dygn till äldre över 65 år. Gastrointestinal blödning, gastrointestinal obstruktion, epilepsi, Parkinson, feocromocytom. Innehåller laktos, se FASS.
Tablett Munsönderfallande Ondansetron 4 mg	1-2 styck	1-2	16 mg	Peroralt	Gravida i första trimestern, amning.

Injektion Ondansetron 2 mg/ml	2 ml	1	2 ml	Intravenöst	Gravida i första trimestern, amning. Långsamt Intravenöst.
Syrgas/ Medicinsk oxygen komprimerad 100%	1–2 liter			Grimma	Vid KOL, astma eller annan obstruktiv lungsjukdom uppmärksamma risk för koldioxidretention.

Smärta

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Alvedon 500 mg	1–2 styck	3–4	6–8 styck	Peroralt	Gravt nedsatt lever- eller njurfunktion. Max 3 g per dygn till äldre över 65 år.
Suppositorium Alvedon 500mg	1–2 styck	3–4	6–8 styck	Rektalt	Gravt nedsatt lever- eller njurfunktion. Max 3 g per dygn till äldre över 65 år.
Brustablett Alvedon 500 mg	1–2 styck	3–4	6–8 styck	Peroralt	Gravt nedsatt lever- eller njurfunktion. Max 3 g per dygn till äldre över 65 år.
Infusion Paracetamol 10 mg/ml	100 ml	3–4	400 ml	Intravenöst	Gravt nedsatt lever- eller njurfunktion. Max 3 g per dygn till äldre över 65 år. Obs! Blodtrycksfall vid intravenös administration.
Tablett Ibuprofen 400 mg OBS! Ges ej till äldre över 65 år utan läkarordination.	1 styck	1	1 styck	Peroralt	Ej till äldre över 65 år. Aktivt magsår, aktiv eller återkommande gastrointestinal blödning, gravt nedsatt leverfunktion, svår hjärtsvikt, svår njursjukdom, graviditet.
Tablett Oxycodone G.L. 5 mg	1 styck	3	15 mg	Peroralt	Graviditet eller amning, andningsdepression, hjärtsvikt, sänkt medvetande, allvarlig KOL, cor pulmonale, allvarlig bronkialastma, paralytisk ileus.

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Oral lösning OxyNorm 1 mg/ml	1–5 mg	3	15 mg	Peroralt	Graviditet eller amning, andningsdepression, hjärtsvikt, sänkt medvetande, allvarlig KOL, cor pulmonale, allvarlig bronkialastma, paralytisk ileus.
Injektionsvätska Oxycodone 10 mg/ml*	1–5 mg	Var 4:e timma	10 mg	Intravenöst. Injektionsvätska 10 mg/ml spädes till koncentration 1 mg/ml. 1 ml av lösning 10 mg/ml + 9 ml NaCl.	Långsamt intravenöst. Nyblivna mammor, andningsdepression, sänkt medvetande, allvarlig KOL, hjärtsvikt, allvarlig bronkialastma, paralytisk ileus.
Injektionsvätska Oxycodone 10 mg/ml*	1–5 mg	Var 4:e timma	10 mg	Subkutant	Nyblivna mammor, andningsdepression, sänkt medvetande, allvarlig KOL, hjärtsvikt, allvarlig bronkialastma, paralytisk ileus.

* Om Oxycontin ordinerats kan denna bytas mot Targiniq i samma dos till patienter som tidigare besvärats av obstipation i samband med opioidbehandling.

Sömnsvårigheter

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Zopiklon/Imovane 5 mg	1–1½ styck	1	1½ styck	Peroralt	Myastenia gravis, sömnapné, leversvikt, andningssvikt, graviditet eller amning.

Oro och ångest

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Oxascand 5 mg	1 styck	2	2 styck	Peroralt	Sömnapné

Obstipation

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Dospulver Movicol	1 styck	3	3 styck	Peroralt	Ileus eller annan akut buk inflammatorisk tarmsjukdom. Skall ges med rikligt med vatten. Vid fekalom kan maxdos 8 dospåsar/dygn ges under max tre dygn.
Oral lösning Laktulos 670 mg/ml	30 ml	1	30 ml	Peroralt	Akuta bukbesvär. Innehåller laktos och galaktos.
Orala droppar lösning Cilaxoral 7,5 mg/ml	5–10 droppar	1	10 droppar	Peroralt på kvällen	Akuta bukåkommor, svår dehydrering.
Rektal lösning Microlax	1 styck	2	2 styck	Rektalt	Akuta bukbesvär.
Klyx rektallösning 1 mg/ml + 250 mg/ml	120 ml	2	240 ml	Rektalt	Akuta bukbesvär.
Suppositorium Dulcolax 10 mg	1 styck	1	1 styck	Rektalt	Akuta bukbesvär.

Anal smärta och hemorrojdbesvär

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Rektal salva Xyloproct	1 dos	3	3 doser	Utvärtes	Överkänslighet mot Lidocain. Porfyri, samtidig behandling antiarytmika klass III.
Suppositorium Xyloproct	1 styck	3	3 styck	Rektalt	Överkänslighet mot Lidocain. Porfyri, samtidig behandling antiarytmika klass III.

Kateterisering av urinrör

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Gel Xylocain 2 %	10–20 ml	2	40 ml	Lokalt	Överkänslighet mot Lidocain. Porfyri, samtidig behandling antiarytmika klass III. OBS! 20 ml krävs för män.

Halsbränna

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tuggtablett Novalucid	1 styck	4	4 styck	Peroralt	Njursvikt.
Enterokapsel Omeprazol 20 mg	1 styck	1	1 styck	Peroralt	

Slemlösande

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Brustablett Acetylcystein 200 mg	1 styck	3	3 styck	Peroralt	

Allergi, klåda och svamp

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Desloratadin 5 mg	1–2 styck	1	2 styck	Peroralt	
Kräm Pevaryl 1 %	1 dos	1–2	2 gånger	Utvärtes	
Puder Pevaryl 1 %	1 dos	1–2	2 gånger	Utvärtes	

Tromboflebit vid infart

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Kräm Hirudoid	3–5 cm	3	15 cm	Utvärtes	

Diarré

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Tablett Dimor	2 mg	1–8	16 mg	Peroralt	Ileus, förstoppning, akut enterokolit, pseudomembranös kolit, ulcerös kolit, blod i avföring med feber

Rökabstinens

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Depotplåster Nikotinell 7 mg/24 timmar	1 styck	1	1	Utvärtes	Akut hjärtinfarkt och instabil kärlkramp, nylig genomgången stroke, okontrollerad hypertoni.
Nikotinell 14 mg/24 timmar (mindre än 20 cigaretter per dag)	1 styck	1	1	Utvärtes	Akut hjärtinfarkt och instabil kärlkramp, nylig genomgången stroke, okontrollerad hypertoni.
Nikotinell 21 mg/24 timmar (mer än 20 cigaretter per dag)	1 styck	1	1	Utvärtes	Akut hjärtinfarkt och instabil kärlkramp, nylig genomgången stroke, okontrollerad hypertoni.

Kramper vid epilepsi

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Rektallösning Diazepam Desitin 5 mg	1–2 styck	1	4 styck	Rektalt	Kontakta läkare vid krampanfall på avdelning.
Injektion Diazepam Renaudin 5 mg/ml	1–2 ml	1	2 ml	Intravenöst	Kontakta läkare vid krampanfall på avdelning.

Preoperativ svält

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationssätt	Kontraindikationer och kommentarer
Infusionsvätska Glukos 50 mg/ml	1000 ml	1	1000 ml	Intravenöst	
Infusionsvätska Glukos 50 mg/ml med Na40+K20	1000 ml	1	1000 ml	Intravenöst	Elstatus före infusion.
Infusionsvätska Ringer-Acetat	1000 ml	2	2000 ml	Intravenöst	

Allvarlig hypoglykemi

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationssätt	Kontraindikationer och kommentarer
Injektionsvätska Glukos lösning 300 mg/ml	10 ml	5	50 ml	Intravenöst	OBS! Hela dygnsdosen 50 ml kan ges vid ett tillfälle vid behov. Får endast ordinerats ett dygn utan läkarkontakt. Administrering skall ske långsamt intravenöst i central ven.

Obstruktivitet och slemhinneavsvällande

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Combivent lösning för inhalation	2,5 ml	2	5 ml	Peroral inhalation	Hypertrofisk obstruktiv kardiomyopati, takyarytmi, överkänslighet mot Atropin.

Kärlkramp

Läkemedel	Dos vuxen	Gånger	Maxdos per dygn	Administrationsätt	Kontraindikationer och kommentarer
Sublingualspray Nitrolingual 0,4 mg/dos	1 puff	1–2	2 puffar		Hjärnblödning eller skallskada. Läkemedel mot erektil dysfunktion. Om kardiell anamnes saknas, ta alltid kontakt akut med läkare. Ger snabbt blodtrycksfall.

Arbetsgrupp

Innehållsansvarig

Lisa Johansson, överläkare, verksamhet Ortopedi, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Innehållsgranskare

Anders Koldestam, överläkare, verksamhet Geriatrik, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Susanne Söderbergh, sjuksköterska, verksamhet Ortopedi, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Ortopedi

Innehållsansvar: Lisa Johansson, (lisst6), Överläkare

Granskad av: Susanne Söderbergh, (susso3), Sjuksköterska,
Anders Koldestam, (andko1), Överläkare

Godkänd av: Anna Nilsson, (annni155), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9809-955733808-24

Version: 9.0

Giltig från: 2026-03-20

Giltig till: 2027-05-21